

V Bruselu dne 6.7.2020
COM(2020) 286 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ

**o provádění finanční pomoci poskytované zámořským zemím a územím v rámci
11. Evropského rozvojového fondu v roce 2019**

Úvod

Rozhodnutí o přidružení zámorí¹ stanoví právní rámec pro vztahy mezi zamořskými zeměmi a územími² (ZZÚ), členskými státy, s nimiž jsou ZZÚ spojeny, a Evropskou unií. Podle Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU)³ je účelem rozhodnutí o přidružení zámorí podporovat udržitelný rozvoj ZZÚ a prosazovat hodnoty Unie v širším světě.

Finanční pomoc ZZÚ je poskytována hlavně prostřednictvím Evropského rozvojového fondu (ERF). V rámci 11. ERF bylo přiděleno 364,5 milionu EUR na programové období 2014–2020⁴.

Tato zpráva v souladu s článkem 91 rozhodnutí o přidružení zámorí představuje pokrok dosažený v roce 2019 při provádění finanční pomoci poskytnuté ZZÚ v rámci 11. ERF.

Finanční zdroje v rámci 11. ERF-ZZÚ

Zdroje 11. ERF dostupné pro ZZÚ v období 2014–2020 se na základě přílohy II rozhodnutí o přidružení zámorí dělí na tyto prostředky:

- 229,5 milionu EUR na územní (dvoustranné) přiděly,
- 100 milionů EUR na regionální spolupráci a spolupráci v rámci „programu pro všechny ZZÚ“,
- 21,5 milionu EUR na financování humanitární a mimořádné pomoci,
- 5 milionů EUR na financování úrokových subvencí a technické pomoci spojené s investiční facilitou ZZÚ,
- 8,5 milionu EUR na studie a technickou pomoc.

V souladu s kritérii stanovenými v rozhodnutí je **pro územní přiděl v rámci 11. ERF považováno za způsobilé šestnáct ZZÚ**. Je třeba uvést, že Grónsko je financováno přímo ze souhrnného rozpočtu EU na základě „rozhodnutí o Grónsku“⁵.

¹ Rozhodnutí Rady 2013/755/EU o přidružení zamořských zemí a území k Evropské unii.

² Do 31. ledna 2020 byly ZZÚ spojeny se čtyřmi členskými státy EU: Dánskem, Francií, Spojeným královstvím a Nizozemskem. Bylo to následujících 25 ZZÚ EU: Anguilla, Aruba, Bermudy, Bonaire, Britské území v Antarktidě, Britské indickooceánské území, Britské Panenské ostrovy, Kajmanské ostrovy, Curaçao, Falklandské ostrovy, Francouzská Polynésie, Francouzská jižní a antarktická území, Grónsko, Montserrat, Nová Kaledonie, Pitcairnovy ostrovy, Saba, Svatá Helena, Ascension a Tristan da Cunha, Sint Maarten, Saint-Pierre a Miquelon, Svatý Bartoloměj, Sint Eustatius, Jižní Georgie a Jižní Sandwichovy ostrovy, Ostrovy Turks a Caicos a Wallis a Futuna.

Po vystoupení Spojeného království z EU dne 31. ledna 2020 zbývá 13 ZZÚ EU: Grónsko (DK), Francouzská Polynésie (FR), Francouzská jižní a antarktická území (FR), Nová Kaledonie a závislá území (FR), Svatý Bartoloměj (FR), Saint-Pierre a Miquelon (FR), Wallis a Futuna (FR), Aruba (NL), Bonaire (NL), Curaçao (NL), Saba (NL), Sint Eustatius (NL), Sint Maarten (NL).

³ Část čtvrtá Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. C 326, 26.10.2012, s. 47).

⁴ Vnitřní dohoda mezi zástupci vlád členských států Evropské unie zasedajícími v Radě o financování pomoci Evropské unie v rámci víceletého finančního rámce na období 2014–2020 podle dohody o partnerství AKT-EU a o přidělení finanční pomoci zamořským zemím a územím, na které se vztahuje čtvrtá část Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. L 210, 6.8.2013, s. 1).

Tři regionální programy se zaměřují na podporu spolupráce mezi ZZÚ ze stejné oblasti, které sdílejí podobné problémy a priority. Činnosti financované v rámci regionálního přidělu podporují vypracování a provádění komplexních regionálních programů a projektů na řešení těchto výzev. Podporují se partnerství s dalšími zdroji financování, včetně jiných finančních nástrojů Evropské unie, prostřednictvím spolupráce se sousedními africkými, karibskými a tichomořskými (AKT) a/nebo třetími zeměmi i s nejvzdálenějšími regiony EU.

Územní a regionální programy doplní **program tematický**, jediný „program pro všechny ZZÚ“ v rámci 11. ERF, který podporuje spolupráci mezi ZZÚ.

Proces programování 11. ERF-ZZÚ

Čtvrtá část rozhodnutí o přidružení zámoří stanoví **proces tvorby programů, který je specifický pro ZZÚ**. Na rozdíl od členských států AKT nevychází programování z národních orientačních programů, ale zakládá se na jednorázovém procesu, tj. vypracování programového dokumentu, jenž má dvě složky: a) strategii reakce EU (část A) a b) akční dokument (část B). Ke schválení každého programového dokumentu ZZÚ zahrnujícího strategické směry a podrobnou koncepci programu se přijímá pouze jedno formální rozhodnutí Komise.

Rozpočtová podpora je preferovaným způsobem provádění pro územní přiděly v ZZÚ (k dnešnímu dni využívá ERF 13 z 16 ZZÚ). To představuje pozitivní posun od způsobu fungování projektu, který se v několika ZZÚ použil již dříve. Rozpočtová podpora nabízí účinný způsob, jak řešit průřezové, dlouhodobé a strukturální výzvy a hrozby a zachovat konstruktivní politický dialog.

Hlavní odpovědnost za vytváření programových dokumentů nesou nadále ZZÚ, a to včetně priorit, na kterých se zakládají jejich strategie, a zajištění nezbytných konzultací na místní úrovni. V souladu s článkem 81 rozhodnutí o přidružení zámoří byla na žádost ZZÚ poskytnuta technická pomoc během procesu tvorby programů.

Situace v roce 2019

a) Územní provádění 11. ERF

Díky společnému úsilí všech dotčených stran bylo v roce 2019 dosaženo pokroku při programování 11. ERF, a to prostřednictvím posílené koordinace a dialogu. Přijetím programových dokumentů pro Arubu a Bonaire v roce 2019 **dokončilo 14 ze 16 ZZÚ s přidělem z ERF proces tvorby programů**⁵. V roce 2019 bylo na účely účinné finanční podpory v rámci 11. ERF vyplaceno pro ZZÚ 40,7 milionu EUR (viz příloha I). Tvorba programu pro území Curaçaa (16,95 milionu EUR) a Sint Maarten (7 milionů EUR) probíhala v roce 2019, přičemž plánované datum přijetí je v roce 2020.

Provádění v roce 2019:

Oblast Karibiku:

⁵ Rozhodnutí Rady 2014/137/EU o vztazích mezi Evropskou unií na jedné straně a Grónskem a Dánským královstvím na straně druhé přiděluje 217,8 milionu EUR na období 2014–2020 na spolupráci mezi Unií a Grónskem v oblasti společného zájmu.

⁶ V únoru 2019 byly přijaty územní programy pro Arubu (13,05 milionu EUR) a Bonaire (3,95 milionu EUR).

- V odvětví **vzdělávání** podpořil program rozpočtové podpory pro **Anguillu** schválení plánu udržitelného financování pro toto odvětví, dokončení národního kvalifikačního rámce a vytvoření šesti individuálních plánů rozvoje škol (vyplacení třetí pevné tranše (2,45 milionu EUR), jakož i první a druhé proměnné tranše (0,75 + 1,05 milionu EUR)). Kromě toho přijala v únoru 2019 **Aruba** programový dokument (13,05 milionu EUR) pro program vzdělávání zaměřený na zvýšení technických dovedností pro inovativní udržitelný rozvoj. **Turks a Caicos** pokračovaly v zavádění svého programu zaměřeného na zvýšení přizpůsobení technického a odborného vzdělávání a odborné přípravy potřebám trhu práce.
- Rovněž byl zaznamenán pokrok v oblasti **udržitelného růstu** prostřednictvím probíhajícího programu rozpočtové podpory pro **Montserrat**, a to vyplacením druhé pevné tranše (2 miliony EUR) a první proměnné tranše (2 miliony EUR). Tento program rozpočtové podpory posiluje rozvoj v oblastech, jako je obnovitelná energie a cestovní ruch.
- V návaznosti na přijetí programového dokumentu 11. ERF (3,95 milionu EUR) pro **Bonaire** byla **zahájena nová rozpočtová podpora pro mládež**. Přispěje k tomu, aby byla mládež zdravější a aby se zvýšila její zaměstnatelnost a životní úroveň.
- **Britským Panenským ostrovům** byly v rámci obálky B⁷ přiděleny 2 miliony EUR na pomoc po mimořádných událostech v souvislosti s hurikány, které v roce 2017 zasáhly karibské ZZÚ, za účelem zvýšení **odolnosti**.

Oblast Tichomoří:

- Pokud jde o udržitelný **cestovní ruch**, **Francouzská Polynésie** pokročila v oblasti své odvětvové politiky a pokračovala v provádění své strategie udržitelného cestovního ruchu, což umožnilo vyplacení druhé pevné tranše (7,4 milionu EUR). **Pitcairn** rovněž pokračoval v zavádění svého plánu strategického rozvoje prostřednictvím podpory cestovního ruchu a využil první pevné tranše ve výši 1 milionu EUR. Byla zahájena nová přepravní linka a počet cestujících výrazně vzrostl.
- V oblasti **zaměstnanosti** pokračovala **Nová Kaledonie** ve svém úsilí o rozšiřování přístupu k programům odborné přípravy a zvyšování míry zaměstnanosti a odborné přípravy. Tranše plánované na rok 2018 (druhá pevná tranše: 4 miliony EUR + první proměnná tranše: 2 miliony EUR) byly vyplaceny na začátku roku 2019. Ke konci roku 2019 byla navíc vyplacena třetí pevná tranše (5 milionů EUR) a druhá proměnná tranše (3 miliony EUR).
- Pokud jde o **digitální rozvoj**, **Wallis a Futuna** pokračovaly v provádění své digitální strategie a v zavádění služeb spojených se širokopásmovým kabelovým systémem Tui-Samoa⁸, který zajistí vysokorychlostní širokopásmové připojení.

⁷ Po tomto přidělení je zůstatek obálky B (s počáteční výší finančních prostředků 21,5 milionu EUR v souladu s přílohou II rozhodnutí o přidružení z roku 2013) ke konci roku 2019 6,45 milionu EUR.

Další ZZÚ:

- **Falklandské ostrovy** využívají v rámci 11. ERF program **propojení**. V roce 2019 došlo k uspokojivému pokroku při provádění jejich národního plánu infrastruktury a v obnově letadel. Byla vyplacena druhá pevná tranše (1 milion EUR) a první proměnná tranše (0,75 milionu EUR). **Svatá Helena**, která rovněž využila program propojení v rámci 11. ERF, během roku 2019 výrazně pokročila v provádění své digitální strategie.
- Pokud jde o **cestovní ruch**, byl program rozpočtové podpory pro **Saint-Pierre a Miquelon** v roce 2019 dokončen vyplacením čtvrté pevné tranše (3,25 milionu EUR) a druhé proměnné tranše v plné výši (3,25 milionu EUR). Došlo k patrnému pokroku v odvětvích cestovního ruchu a námořní dopravy, což dokládá významné zvýšení ubytovacích kapacit a posílení námořní dopravy mezi Saint-Pierre na Miquelonu a kanadským Newfoundlandem.

Všeobecně vedly programy rozpočtové podpory po celý rok k pravidelným politickým dialogům s partnerskými ZZÚ o makroekonomické situaci, správě veřejných financí a odvětvových politikách.

V roce 2019 byla v plné míře využita **technická pomoc** na podporu územních a regionálních schvalujících osob v procesu tvorby programů. Na konci roku 2019 byly uzavřeny smlouvy o technické pomoci nebo studiích zaměřených na vymezení programování a odvětvových strategií ZZÚ nebo na stanovení způsobilosti ZZÚ pro vyplacení rozpočtové podpory v celkové výši 1 592 672,72 EUR v rámci nástrojů technické spolupráce II a III spadajících pod 11. ERF.

b) Regionální spolupráce v rámci 11. ERF

V roce 2019 bylo dosaženo významného pokroku, pokud jde o regionální programy ZZÚ pro 11. ERF:

- V **Tichomoří** regionální program „PROTEGE“ (*Projet régional océanien des territoires pour la gestion durable des écosystèmes* – 36 milionů EUR) podporuje udržitelný a odolný rozvoj v regionu prostřednictvím ochrany biologické rozmanitosti a obnovitelných přírodních zdrojů. Vychází z regionálního programu 10. ERF „INTEGRE“ (*Initiative des territoires pour la gestion régionale de l'environnement* – 12 milionů EUR), který podporoval integrovanou správu pobřeží a posiloval regionální spolupráci v oblasti udržitelného rozvoje. K vyplacení první částky (6,8 milionu EUR) došlo v prosinci 2018. V roce 2019 byli vybráni členové týmu a vymezeny 4 pracovní priority (zemědělství, rybolov, voda a invazivní druhy) a první zasedání řídicího výboru se uskutečnilo v červenci 2019.
- V **Karibiku** je cílem programu „Resembid“ (*Resilience Sustainable Energy and Marine Biodiversity* – 40 milionů EUR) posílení environmentálně udržitelného hospodářského rozvoje zaměřením na odolnost, udržitelnou energetiku a biologickou

⁸ Podmořský kabelový systém Tui-Samoa vede mezi městy Apia (Samoa) a Suva (Fidži) a má pozemní stanice na Savai'i, Savusavu a Wallisu a Futuně.

rozmanitost moří. Cílem je modernizace zastaralé infrastruktury a zvýšení její energetické účinnosti, zlepšení ochrany a udržitelného řízení biologické rozmanitosti moří a zvýšení odolnosti vůči extrémním a opakujícím se přírodním událostem. V roce 2019 bylo vyplaceno 3,62 milionu EUR.

- Cílem regionálního programu pro **Indický oceán** (*Programme Régional d'appui dans le secteur de l'observation, de la gestion et de la préservation des écosystèmes terrestres et marins* – 4 miliony EUR) je zlepšit dohled nad suchozemskými a mořskými ekosystémy ve Francouzských jižních a antarktických územích a jejich pozorování, obnovit ekosystémy a posílit mechanismy předcházení dopadům. V červenci 2019 byla podepsána dohoda o přiznání příspěvku s „Agence Française de Développement“ a bylo vyplaceno 1,4 milionu EUR.
- Pokud jde o **tematický program pro všechny ZZÚ v rámci 11. ERF** (17,8 milionu EUR), příslušný programový dokument byl přijat v březnu 2019. Tento program se zaměřuje na udržitelné využívání přírodních zdrojů, přičemž vymezuje udržitelnou energii a změnu klimatu – včetně snižování rizika katastrof – jako dílčí složky. Podpis smlouvy s vybranou prováděcí agenturou je plánován na rok 2020.

EU v roce 2019 podpořila také **Sdružení zámořských zemí a území (OCTA)**, a to prostřednictvím **grantu na provozní náklady** (550 000 EUR). Grant umožnil sdružení posílit kapacitu k plnění jeho mandátu, zejména koordinovat partnery ZZÚ s cílem usnadnit dialog s EU, podpořit partnerství a kolektivní spolupráci jeho členů v několika oblastech společného zájmu v rámci přidružení ZZÚ k EU.

c) Institucionální dialog

Přidružení vymezuje tři formy dialogu:

Fórum ZZÚ-EU

V březnu 2019 se ve Francouzské Polynésii konalo **17. fórum ZZÚ-EU** za účasti vysokých představitelů ZZÚ a členských států a za přítomnosti evropského komisaře pro mezinárodní spolupráci a rozvoj, Nevena Mimici, který fóru předsedal.

V **závěrech 17. fóra ZZÚ-EU** uznaly EU, ZZÚ a členské státy, s nimiž jsou ZZÚ spojeny, že rok 2019 byl rozhodujícím okamžikem pro budoucnost vztahů mezi ZZÚ a EU s ohledem na jednání o novém rozhodnutí o přidružení zámoří, víceletý finanční rámec EU na období 2021–2027, proces brexitu a rámec pro období po skončení platnosti dohody z Cotonou.

V rámci fóra se uskutečnila **třístranná setkání na politické úrovni** (1. března 2019) mezi zástupci členských států, s nimiž jsou ZZÚ spojeny (které počítaly s účastí francouzského ministra pro zámořská území), vedoucími delegací ZZÚ a evropským komisařem, která poskytla cennou příležitost k projednání partnerství ZZÚ a EU po roce 2020. Uskutečnil se také technický **seminář** na téma „**Udržitelný rozvoj prostřednictvím regionální spolupráce**“. Seminář představoval vhodnou příležitost diskutovat o roli, kterou by ZZÚ mohly hrát při posilování regionální spolupráce ve svém sousedství.

Trojstranné konzultace (trojstranná setkání)

V roce 2019 (duben, červenec, říjen) se v Bruselu uskutečnila **tři trojstranná setkání mezi Komisí (předsedající), zástupci ZZÚ a členskými státy, s nimiž jsou spojeny**, která poskytla platformu pro dialog za účelem výměny relevantních informací, reflexe prioritních témat společného zájmu a sledování pokroku při provádění rozhodnutí o přidružení.

Partnerské pracovní skupiny

V červenci 2019 se uskutečnilo jednání partnerské pracovní skupiny pro **životní prostředí, změnu klimatu a udržitelnou energii**, zejména za účelem výměny informací o různých aspektech souvisejících s politikami a iniciativami EU v oblasti programů pro oceány a programů BEST a LIFE.

Kromě institucionálního rámce a příležitostí k dialogům v roce 2019 **uspořádalo sdružení OCTA s podporou Komise tři akce**. V říjnu se v Bruselu konala **konference** s názvem „Od pólů k tropům, modrá krajina ZZÚ“ (*From the Poles to the Tropics, OCT's Blue Landscape*), jejímž závěrem byl podpis „**Prohlášení ZZÚ o oceánech**“, které zdůrazňuje odhodlání ZZÚ chránit oceány a stimulovat jejich sociální a ekonomické hodnoty. V prosinci 2019 byl **uspořádán seminář o udržitelné energii**. Seminář poskytl prostor pro diskuse mezi odborníky z oblasti energetiky ze ZZÚ a Komise o tomto tématu společného zájmu. ZZÚ představily pokrok, jehož dosáhly při provádění svého energetického plánu podepsaného v roce 2015. V prosinci 2019 uspořádalo sdružení OCTA **seminář o programech EU**, jehož cílem bylo sdílet informace o programech EU a možnostech financování pro ZZÚ.

d) Evropská investiční banka

Rozhodnutí o přidružení zámoří poskytuje ZZÚ finanční pomoc prostřednictvím finančních mechanismů spravovaných Evropskou investiční bankou (EIB) v období 2014–2020 v rámci 3. finančního protokolu: investiční facility ZZÚ (současná výše finančních prostředků: 48,5 milionu EUR), financování subvencí úrokových sazeb a technické pomoci (5 milionů EUR) a vlastních zdrojů EIB (do 100 milionů EUR).

V rámci **investiční facility EIB pro ZZÚ** byla v červenci 2019 podepsána jedna nová operace v Nové Kaledonii (24 milionů EUR) na financování půjček podniků se sídlem v odlehlých oblastech a velmi malých podniků. Ostatní operace probíhají a jejich celková výše ke konci roku 2019 činila 85,39 milionu EUR. Tato částka převyšuje počáteční kapitálové vybavení, protože se jedná o revolvingový fond a některé prostředky získané z dřívějších operací byly opětovně zapůjčeny.

Pokud jde o finanční prostředky na **úrokové subvence a technickou pomoc**, EIB v roce 2019 poskytla 4,25 milionu EUR na provoz letiště Sint Maarten (viz níže).

V rámci **financování pro ZZÚ prostřednictvím vlastních zdrojů EIB** poskytla EIB v prosinci 2019 44,3 milionu EUR na rekonstrukci letiště v Sint Maarten po hurikánu.

Pokud jde o zbývající finanční prostředky, návrhy se monitorují s cílem plně využít dostupné finanční prostředky do konce roku 2020.

Výhled do budoucna

Rok 2020 bude rozhodujícím okamžikem pro budoucnost vztahů mezi ZZÚ a EU s ohledem na očekávané dokončení jednání o návrhu nového rozhodnutí o přidružení, zahrnujícího Grónsko, v návaznosti na víceletý finanční rámec EU na období 2021–2027. Bude to rovněž rozhodující rok pro jednání o rámci pro období po skončení platnosti dohody z Cotonou a o nástroji pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci. Rok 2020 bude také poznamenán vystoupením Spojeného království z EU, což ovlivní skupinu ZZÚ.

V této souvislosti bude mít zvláštní význam posílený dialog se ZZÚ. Pokračující podpora přidružení ZZÚ, jakož i podpora ZZÚ prostřednictvím nástroje technické spolupráce tento proces zaštítí.

Pokrok v tvorbě dvou zbývajících výše uvedených územních programů bude zásadní, má-li být zajištěno jejich přijetí před koncem roku 2020 a má-li být zajištěn závazek celého finančního krytí, které má ZZÚ k dispozici v rámci 11. ERF.